



Fígjarmálaráðið

Dagfesting: 17. 01.2023
Mál nr.: 22/19765
Málsviðgjört: JH
Ummælistíð: 24.01.2023-
21.02.2023
Eftirkannað: Lógartænastan
dagfestir

Uppskot til

Løgtingslóg um talgilda samleikakortið

Alment talgilt samleikaprógv

§ 1. Talgilda samleikakortið er alment samleikaprógv í føroyska samfelagnum.

Umsiting

§ 2. Landsstýrismaðurin umsitur talgilda samleikakortið.

Stk. 2. Umsitingin av talgilda samleikakortinum hevur heimild at heinta og útflýggja upplýsingar úr Landsfólkayvirlitinum.

Treytir

§ 3. Persónar kunnu fáa talgilda samleikakortið, treytað av, at hesir hava talgildan samleika, sbrt. løgtingslóg um talgildan samleika, og góðtaka ásettar brúkstreytir til talgilda samleikakortið.

Børn

§ 4. Foreldur og verjar, ið lúka treytirnar sbrt. § 3, kunnu fáa eintak av talgilda samleikakortinum hjá ómyndugu børnum sínum, knýtt at sínum egna talgilda samleikakorti.

Fysiskt samleikakort

§ 5. Landsstýrismaðurin kann áseta reglur um at útflýggja talgilda samleikakortið í fysiskum formi.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin kann til fysiska samleikakortið, sbr. stk. 1, veita undantak frá kravinum um talgildan samleika, sbr. § 3, við tí treyt, at aðrar tilsvarandi reglur koma í staðin.

Gildiskoma

§ 6. Henda løgtingslóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1. Orsakir til uppskotið

Talgildu Føroyar fóru á heysti 2022, saman við Akstovuni, í gongd við at menna eitt talgilt koyrikort á eini app. Av tí at eitt talgilt samleikakort minnir so nógv um eitt talgilt koyrikort, og at gagnvirðið av loysnini økist munandi við eisini at fevna um eitt samleikakort, er talgilt samleikakort vorðið ein partur av loysnini.

Samleikin hevur gjørt tað lættari hjá tænastruvarum at veita tænastru umvegis internetið. Tað eru tó ikki allir tænastruvarar, ið veita sínar tænastru á netinum, og sostatt eru framvegis nógvir tænastruvarar, sum ikki fáa ágóðan av Samleikanum. Samleikakortið loyvur tænastruvarum at eyðmerkja borgarar/kundar í fysiska heiminum, og kunnu hesir sostatt eisini fáa ágóðan av almennu talgildingini.

Nógvir áhugapartar í føroyska samfelagnum hava tørv á, at borgarin gevur seg til kennar fyri at veita røttu tænastru. Her kann m.a. nevna, at borgarar skulu prógva sín bústað fyri at fáa avsláttur frá Strandferðsluni, fáa avsláttur til frítíðarvirkssemi frá kommununi o.a. Við einum talgildum samleikakorti við hondina kann borgarin altíð vátta sínar grundupplýsingar, so sum p-tal og bústað, og harvið vátta rættin til eina ávísa tænastru.

Eysturkommuna, Tórshavnar, Runavíkar, Klaksvíkar, Vága, Nes, Hovs, Vágs, Viðareiðis og Sunda kommuna, umframt Føroya Stifststjórn, Strandferðslan og Gjaldstovan/Talgildu Føroyar stuðla menningini av talgilda samleikakortinum fíggjarliga. Hesir áhugapartar síggja stórt gagn í einum talgildum samleikakorti.

Talgilda samleikakortið verður ment sum ein app, ið eisini inniheldur talgilda koyrikortið. Eftir ætlan verður appin klár at taka í nýtslu í fyrru hálvu av 2023.

Talgilda samleikakortið gagnnýtir undirstøðukervið hjá Talgildu Føroyum við Samleikanum, Vanganum og Heldini. Hetta ger, at loysnin verður ment væl skjótari og bíligari, enn um hon varð ment frá grundini av. Eisini merkir hetta, at KT tryggin á talgilda samleikakortinum er á høgum altjóða stigi. Talgilda samleikakortið er undir støðugum eftirliti – bæði av innanhýsis serfrøðingum á Gjaldstovuni og uttanhýsis KT grannskoðarum – umframt at loysnin áhaldandi verður dagförd samsvarandi nýggjastu trygdarváðunum.

1.2. Galdandi lóggáva

Tað er einki alment talgilt samleikaprógv í føroyska samfelagnum í dag. Tað finst heldur ongin serlóggáva um talgilt samleikakort í dag.

Av galdandi almennari lóggávu verður dentur lagdur á, at talgilda samleikakortið lýkur krøvini í dátuverndarlógini, undir hesum krøv um KT trygd, rættindi hjá skrásetta o.s.fr. Dentur verður lagdur á, at loysnin verður gjørd og framhaldandi ment eftir “dátuvernd íggjøgnum sniðgeving” meginregluni í dátuverndarlógini. Hetta sæst m.a. í, at brúkarin sjálvur kann velja, um hann vil deila sítt p-tal ella bústað, alt eftir um hann metir, at hesar upplýsingar eru viðkomandi í einstaka førinum.

1.3. Endamálið við uppskotinum

Endamálið við lógaruppskotinum er, at geva talgilda samleikakortinum neyðugu lögfrøðiligu karmarnar, samstundis sum samleikakortið við lógini verður viðurkent sum almenna talgilda samleikakortið í Føroyum.

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum

Við hesum lógaruppskoti fær Føroyar sítt fyrsta almenna talgilda samleikakort.

Landsstýrismaðurin metir, at stórir fyrimunir eru við einum talgildum samleikakorti. Borgarin skal javnan geva seg til kennar fyri at fáa atgongd til almennar tænastr frá bæði landi og kommunum.

Tað, at eitt stórt tal av almennum stovnum velja at stuðla menningina av talgilda samleikakortinum fíggarliga, vísir, at tørvurin á eini slíkari loysn er stórur í samfelagnum. Dømini omanfyri um at borgarar skulu prógva sín bústað fyri at fáa avsláttur frá Strandferðsluni, fáa avsláttur til frítíðarvirksemi frá kommununi o.a. eru bert nøkur fá dømir, tikið úr rúgvuni.

1.5. Ummæli og ummælisskjal

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Eysturkommuna, Tórshavnar, Runavíkar, Klaksvíkar, Vága, Nes, Hovs, Vágs, Viðareiðis og Sunda kommuna, umframt Føroya Stiftsstjórn, Strandferðslan og Gjaldstovan/Talgildu Føroyar stuðla menningini av talgilda samleikakortinum fíggjarliga. Mett verður, at kostnaðurin fyri menningina verður umleið 1,6 mió. kr.

Mett verður, at árligi raksturin av talgilda samleikakortinum kemur at liggja um 500.000 kr., ið mælt verður til verður lagdur í rakstrarjáttanina hjá Talgildu Føroyum.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Talgildu Føroyar, sum partur av Gjaldstovuni, skulu umsita talgilda samleikakortið. Lógaruppskotið hevur ikki aðrar umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur.

Mett verður, at almennir stovnar og kommunur, við at knýta talgilda samleikakortið til sínar egnu fakskipanir, kunnu effektivisera umsitingina og minka um tørvin fyri manuelli handfaring í umsitingini. Ynskir stovnur ella kommuna at knýta talgilda samleikakortið í egnar fakskipanir, so ber einstaki stovnurin ella kommunan kostnaðin av hesum.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna

Lógaruppskotið hevur ongar beinleiðis avleiðingar fyri vinnuna.

Mett verður, at talgilda samleikakortið verður til gagns fyri fyrirkomandi, felagsskapir o.o., ið hava tørv á at tryggja, at ein persónur hevur ávísan aldur ella býr ávíst stað, t.d. í samband við sølu av sigarettum ella alkohol, atgongd til dansistøð o.a. Ynskja fyrirkomandi at knýta talgilda samleikakortið í egnar fakskipanir, so ber einstaka fyrirkomandi sjálv kostnaðin av hesum.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið

Lógaruppskotið hevur ongar avleiðingar fyri umhvørvið.

Velur landsstýrismaðurin at gera brúk av heimildini í § 5 um at útflýggja samleikakortið í fysiskum formi, vil hetta hava neiligar avleiðingar fyri umhvørvið.

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum

Lógaruppskotið hevur ikki beinleiðis avleiðingar fyri serstøk øki í landinum. Tó kann sigast, at tað kann betra um støðuna hjá fólki á útoyggj, at t.d. Strandferðslan kann síggja mun á, hvør býr á útoyggj og ikki, og soleiðis málrætta avsláttarskipanir ella forrættindi umborð á ferju ella bussi.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Lógaruppskotið hevur ikki avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum

Tað eru ikki millumtjóðasáttmálar á økinum, ið lógaruppskotið fevnir um.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar

Uppskotið er mett í mun til Hoyvíkssáttmálan, Mannarættindasáttmálan og ST sáttmálan um rættindi hjá teimum, ið bera brek.

Hoyvíkssáttmálin: Tað er onki í lógaruppskotinum, sum er í ósamsvari við Hoyvíkssáttmálan.

Mannarættindasáttmálin: Neyðug fyrilit verða tikin í Talgildu Føroyum sum heild, so loysnin verður gjørd í samsvari við Mannarættindasáttmálan.

ST sáttmálin um rættindi hjá teimum, ið bera brek: Uppskotið hevur fyrilit fyri ásetingunum í ST sáttmálanum um rættindi hjá teimum, ið bera brek, tí eingin skal so vítt gjørligt, verða forðaður í at fáa almenna talgilda samleikakortið.

Talgilda samleikakortið skal vera brúkaravinarligt og lætt atkomuligt hjá teimum, ið hava skerdar førleikar, so sum blind, sjónveik, deyv, tunghoyrd og øðrum. Hetta skal tryggjast við at fylgja altjóða leiðreglunum um atkomu, WCAG (Web Content Accessibility Guidelines).

2.9. Markaforðingar

Mett verður ikki, at lógaruppskotið elvir til markaforðingar.

2.10. Revsing, fyrisitingarligar sektir, pantheimildir ella onnur størri inntriv

Lógaruppskotið hevur ikki ásetingar um revsing, fyrisitingarligar sektir ella pantheimildir ella onnur størri inntriv.

2.11. Skattir og avgjöld

Ikki viðkomandi.

2.12. Gjöld

Lógaruppskotið inniheldur ikki ásetingar um gjöld.

2.13. Áleggur lógaruppskotið likamligum ella lögfrøðiligum persónum skyldur?

Nei.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismannin, ein stovn undir landsstýrinum ella til kommunur?

§ 5.

Landsstýrismaðurin fær heimild til at útflýggja talgilda samleikakortið í fysiskum formi.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?

Lógaruppskotið gevur ikki almennum myndugleikum atgongd til privata ogn.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?

Lógaruppskotið hevur ikki aðrar avleiðingar.

2.17. Talvan: Yvirlit yvir avleiðingarnar av lógaruppskötinum

	Fyri landið ella landsmyndugleikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggjarligar ella búskaparligar avleiðingar	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei
Umsitingarligar avleiðingar	Ja	Ja	Ja	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar			Nei	Nei	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

3.1. Viðmerkingar til ta einstøku greinina

Til § 1

Við hesum fær talgilda samleikakortið støðu sum alment talgilt samleikakort í Føroyum.

Hetta er ein høvuðsásæting í lógaruppskotinum. Endamálið er, at talgilda samleikakortið verður viðurkent í samfelagnum sum samleikaprógv. Henda heimild skal tryggja, at talgilda samleikakortið fær eina stóra útbreiðslu, og at tað ikki verður víst aftur av almennum stovnum o.ø., við tí grundgeving, at tað er ókent ella ikki hevur somu søguligu støðu sum onnur samleikaprógv, t.d. passið og koyrikortið.

Til § 2

Stk. 1.

Við hesum verður yvirskipaða ábyrgdin av at umsita talgilda samleikakortið formliga lögð hjá avvarðandi landsstýrismanni.

At umsita talgilda samleikakortið merkir, m.a. niðanfyrirstandandi:

At gera talgilda samleikakortið atkomuligt í samfelagnum

Landsstýrismaðurin syrgir fyri, at talgilda samleikakortið er atkomuligt, t.d. við:

- at loysnin er tøk (uppitíð) allar dagar í árinum, alt døgnið
- at loysnin eisini kann brúkast av persónum við serligum avbjóðingum. Hetta verður gjørt við at miða eftir, at WCAG (Web Content Accessibility Guidelines¹) krøv verða yvirhildin í mest møguligan mun
- at kunning um talgilda samleikakortið kemur út um alt landið

At tryggja at talgilda samleikakortið er trygt

Landsstýrismaðurin syrgir fyri, at talgilda samleikakortið er trygt, t.d. við:

- at gagnnýta trygga undirstøðukervið hjá Talgildu Føroyum við Samleikanum, Vanganum og Heldini
- at hava støðugt KT eftirlit við loysnini
- at hava støðugt eftirlit við veitarum og undirveitarum

At tryggja at talgilda samleikakortið lýkur galdandi lóggávu

Serligur dentur verður lagdur á, at talgilda samleikakortið lýkur krøvini í dátuverndarlógini.

Loysnin er ment eftir “dátuvernd ígjøgnum sniðgeving” meginregluni. Hetta sæst m.a. í, at brúkarin sjálvur kann stýra, um hann vil deila sítt p-tal ella bústað, alt eftir um hann metir, um hetta er viðkomandi ella ikki í einstaka førinum.

Stk. 2.

Við hesum verður heimild fingin til vega at heinta og útflýggja upplýsingar úr landsfólkayvirlitinum. Talan er í høvuðsheitum um vanligar persónsupplýsingar, men eisini um p-talið, ið hevur serliga verju sbt. lógtingslóg um vernd av persónsupplýsingum (dátuverndarlógin).

¹ <https://www.w3.org/WAI/standards-guidelines/wcag/>

Talgilda samleikakortið inniheldur í minsta lagi navn, aldur, p-tal og bústað.

Til § 3

Tað er sjálfboðið at fáa sær talgilda samleikakortið.

Orsøkin, at tað er krav at hava talgilda samleikan (vanliga bert nevndur Samleikin) fyri at fáa talgilt samleikakort, er, at neyðugt er at eyðmerkja persónin soleiðis, at tað er rætti viðkomandi, ið fær atgongd til sítt egna talgilda samleikakort.

Samleikin er trygdargóðkendur í mun til altjóða standardin ETSI 319 411-1, og er tryggin tískil í háseti.

Fyri at fáa Samleikan skal ein persónur:

- vera minst 13 ár
- hava p-tal
- kunna prógva sín líkamliga samleika, t.d. við passi ella koyrikorti

Heimildin at viðgera persónsupplýsingar hjá brúkarunum av talgilda samleikakortinum byggir á samtykki. Brúkarin skal vera væl kunnaður um, hvussu hansara persónsupplýsingar verða viðgjørðar, og hetta verður gjørt í brúkstreytunum, ið brúkarin skal samtykkja, fyri at gerast brúkari av talgilda samleikakortinum.

Til § 4

Foreldur kunnu hava eintak av talgilda samleikakortinum hjá sínum ómyndugu børnum. Endamálið við hesum er, at foreldrini kunnu umboða síni børn, tá hesi hava tørv á at geva seg til kennar í samband við eina tænastu, t.d. tá hesi skulu prógva sín bústað fyri at fáa avsláttur frá Strandferðsluni, fáa avsláttur til frítíðarvirksemi frá kommununi o.a.

Hentleikin at umboða síni børn, verður ikki við í fyrstu slepping av talgilda samleikakortinum. Miðast skal tó eftir, at hetta verður partur av loysnini skjótast gjørligt, soleiðis at ágóðin av talgilda samleikakortinum kann gagnnýttast til fulnar.

Til § 5

Til stk. 1.

Talgilda samleikakortið er eitt kort á eini app. Men tað eru persónar, ið ikki kunnu ella vilja luttaka í tí talgilda heiminum. Endamálið við hesi grein er, at landsstýrismaðurin skal kunna geva hesum persónum eitt fysiskt eintak av tí annars bert talgilda samleikakortinum.

Landsstýrismaðurin skal áseta nærri reglur um fysiska samleikakortið, undir hesum reglur um trygd.

Til stk. 2.

Orsøkin, at landsstýrismaðurin kann veita undantak til kravið um talgildan samleika fyri at fáa fysiskt samleikakort, er, at kravið um talgildan samleika kann vera orsøkin til, at persónar ikki kunnu fáa talgilda samleikakortið. Fyri at útflyggja eitt fysiskt samleikakort, verður heimild tí givin til at seta onnur krøv til at eyðmerkja persónar. Tað kann t.d. vera, at krav verður sett um, at persónurin skal mæta upp og vísa sítt pass ella koyrikort o.tíl.

Til § 6
Gildiskoma.

Fíggjarmálaráðið, 17. januar 2023

Ruth Vang
Landsstýrismaður

/ Bjarni Askham Bjarnason